

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 5000.—; pt. particulari Lei 1500.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 1000.—. În străinătate Lei 5000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 50.—

Fondator: **DR. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihail Veliclu**

Sumarul:

* Către abonații noștri. — *Iosif E. Naghiu*: C. A. Rosetti și comerțul — *Dumitru Periș*: Economia de războiu. — *Aldea Ovidiu Dumitru*: Politica prețurilor. — *Iosif E. Naghiu*: Manuscrise economice la Blaj — *Iosif E. Naghiu*: Bibliografie. *Lucrețiu Pătrășcanu*: Problemele de bază ale României. — *Cronica*: Cum a fost descoperită o afacere de de-vice. — *Aviz*.

C. A. Rosetti și comerțul.

Mihail Cogălniceanu spunea odinioară că „Adevăratul om politic al generațiunii noastre a fost A. C. Rosetti”.¹⁾ Ilustrul descendent al familiei boierești a Rosetti-eștilor,²⁾ scriitor și ziarist, fost ministru în cabinetul prezidat de Nicolae Golescu, „polemist viguros, poet grațios, artist iubitor și pasionat pentru frumos, înflăcărat patriot, sincer și devotat apărător al libertăților publice, spirit fin și adânc cercetător, inimă largă și spirit larg deschis tuturor aspirațiilor și avânturilor, turnat în bronz ca nestrămutata lui credință” cum îl caracterizează C. Olănescu-Ascania,³⁾ este o figură ce se înscrie cu caractere mari și în analele comerțului românesc.⁴⁾ „Costache Rosetti este acela, care — ca nimeni altul — a știut încă de mult a-și întinde mâna către negustorimea noastră, ca de acolo de jos, de unde dânsa se afla odinioară, să o ridice în sus și să o trezească din amorfeala în care lăncezia”.⁵⁾

Spre a ajuta comerțul, fiul de boier C. A. Rosetti nu s'a mulțumit numai cu

Către abonații noștri.

Cu considerare la urcarea prețului hârtiei și a lefurilor muncitorilor tipografi, suntem și noi puși în necesitatea de a majora atât taxele de abonament cât și cele de inserțiuni așa că pentru viitor, taxele noastre vor fi următoarele:

Abonamente pe an în țară:

Pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi	Lei 5.000.—
Pentru particulari	„ 1.500.—
Pentru funcționari publici și particulari	„ 1.000.—
<i>În străinătate</i>	„ 5.000.—
<i>Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm.</i> ☐	„ 50.—
<i>Prețul unui număr singuratic</i>	„ 40.—

Rugăm pe stimații noștri cefitori să ne dea și în aceste vremuri grele sprijinul lor.

Administrația

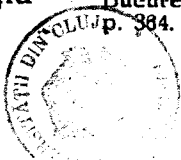
¹⁾ În volumul: Lui C. A. Rosetti (1816-1916) Bd. III. București, 1916, p. XIII.

²⁾ Genealogia de Gen. R. D. Rosetti.

³⁾ Lui C. A. Rosetti (1816-1916) p. 362.

⁴⁾ Studiate în opere mari de: N. Iorga, Z. Furnică, N. Angheliescu.

⁵⁾ G. G. Asan, președintele Camerei de Comerț din București în: Lui C. A. Rosetti (1816-1916). București, 1916, p. 364.

apeluri, îndemnuri și teorii despre comerț, ci a dat exemplul faptei. A întemeiat și a condus două întreprinderi comerciale. În 1846 deschide la București „Stabilimentul C. A. Rosetti“, librărie în care vindea chiar proprietarul. Era lucru mare înainte cu o sută de ani, ca un boier să facă pe negustorul. Din nefericire perzistă și azi un spirit de dispreț pentru negustorie. La Cluj un profesor dela Academia Comercială voia să deschidă îndată după războiul mondial din 1914—1918 o cooperativă a aceluia așezământ de cultură economică. N'a fost aprobat, căci se considera ceva sub nivelul clasei sociale din care face parte. Trecând anii s'a ajuns la concluzia că e necesară și utilă cooperativa și s'a și întemeiat pe Strada Nicolae Iorga.

C. A. Rosetti a întemeiat și un cabinet de citire, unde oferea cumpărătorilor din librăria lui și posibilitatea de a citi o întreagă serie de cărți și de reviste. În 1858 începe să facă și comerț în comision cu alte lucruri. E important de menționat că a fost primul negustor român, care a adus vinuri vechi din Franța și șampanie. Pe vremea aceea vinul Chateau Gruaud costa în Paris 7—8 franci. C. A. Rosetti e primul care aduce dela Viena petrol rectificat. E primul care aduce în țară hârtie engleză.

Cunoscutul istoric al comerțului românesc I. Angheliescu a avut fericita idee de a publica anunșurile comerciale ale lui C. A. Rosetti, foarte importante pentru cunoașterea trecutului. În general operele istorice tratează cam sumar istoria comerțului, deși este o parte foarte importantă a activității sociale. Cunoscutul elasicist D-l G. Popa-Lisceanu a publicat contribuții importante la istoria medievală românească. *Casum valachicum* și negustoria cu acest produs agricol, o confirmă documente latinești medievale.

C. A. Rosetti a activat pentru comerț și pe plan teoretic-cultural. În 1861 a redactat un memoriu intitulat *Reclamare adresată consiliului de miniștri*. Este o foarte importantă expunere a doleanțelor meseriașilor și negustorilor. Propune printre altele, întemeierea de școli pentru comercianți și meseriași în cele mai importante centre ale țării (le zice „cursuri mercantile“).

Negustorii și meseriașii au văzut în C. A. Rosetti un mare sprijinitor al cauzei lor. Drept recunoștință a fost ales în 1858 staroste al negustorilor (al corporațiunii *marchitanilor*). „C. A. Rosetti librarul“ a obținut 21 din 25 de voturi ale alegătorilor prezenți. (G. Ioanid a avut două voturi, iar I. Socec un vot).

Din motive pe cari e greu să le înțelegem azi în 1859 își dă demisia dela corporațiune.

Când a fost numit ministru al Culetelor și Instrucțiunii Publice, în 1860 a fost felicitat de negustori. În răspunsul adresat noului staroste spune printre altele: „voiu fi fericit și mândru a mă considera și în guvern, ca reprezentant al Corpului comercial“. E bucuros că a fost felicitat de „conștrași“.

Negustorii au fost atât de mari admiratori al acestui om de stat, care se ocupa și cu comerțul și era apărător al cauzei comercianților, încât în 1898 au luat inițiativa frumoasă de a ridica o statuie lui C. A. Rosetti. Au și ridicat frumoasa statuie din Capitală ca „Pildă de muncă neobosită, pildă de lealitate și mărinimie, pildă de statornicie, pildă de abnegațiune, pildă de patriotism.“¹⁾

Negustorul Teoharidi admiră atât de mult pe C. A. Rosetti încât a cumpărat cu 5000 Lei un fotel al boierului, scos de fisc la licitație pentru o taxă pe care nu voia s'o plătească, fiindcă a fost stabilită de Guvern, fără de a se consulta reprezentanții țării.

Prof. IOSIF E. NAGHIU.

Economia de războiu.

Această problemă este una din cele mai serioase preocupări ale economiștilor, atunci când nouii cei negri și gri ai războiului se abat asupra unei țări, sau cum este cazul în timpurile actuale, asupra lumii întregi. Problema aceasta trebuie bine studiată, pentru urmările pe care războiul le are asupra diverselor sectoare ale vieții economice. Economia publică, cât și cea particulară, are de înfruntat o serie nesfârșită de impedimente, în fața cărora trebuie luate serioase măsuri pentru ameliorarea bunului lor mers.

¹⁾ Idem p. 370.

Studiul doctrinelor economice vorbește despre evenimente sigure, care se pot sconta, fiind rezultatul firesc al manifestărilor economice, ce coincid cu timpurile de bună conjunctură economică și evenimente nesigure sau probabile, ce nu se pot sconta, ce apar atunci când economia națională este greu încercată și aceasta corespunde vremurilor belice și post-belice. Pentru că actualele timpuri poartă stigmatul nesiguranței, fiind războiul, să ne ocupăm puțin cu sectoarele de activitate economică ce sunt direct influențate de evenimente.

Asupra sectorului agricol nesiguranța și războiul are un mare răsunet. România este o țară eminentemente agricolă, majoritatea absolută a locuitorilor îndeletnicindu-se cu cultivarea pământului. În timp de război armata cea mare o formează țărănimea, chemată sub arme să-și facă datoria. Din cauza părăsirii preocupărilor lor pur țărănești, producția agricolă a țărânului descrește, inventarul agricol se micșorează, iar economia națională pierde. Produsele agricole în astfel de împrejurări se produc mai greu din care cauză se vor vinde pe un preț mai ridicat. Cererea este mare, iar oferta mică, lată dezechilibrul care va determina scumpirea generală a vieții, în timp de război.

Pentru a stăvili aprovizionarea prea abundentă a unora și neputința de procurare a bunurilor de primă necesitate a altora, Statul a instituit sistemul cartelelor, care este cel mai bun mijloc de reglementare și raționalizare a consumului. Cel care dețineau în mâinile lor soarta economică a României din 1930—1940, adică timp de 10 ani de liniște și evidentă prosperare economică, dacă s'ar fi gândit și la „zile negre“, înțeleaptă vorbă românească, astăzi cu toată vitregia timpurilor s'ar fi putut face față, în mod echitabil, tuturor cerințelor ocazionate de război. Trebuiau înființate centre de colectare pe tot cuprinsul țării unde Statul ar fi depozitat toate grânele cumpărate natural pe un preț convenabil. Aceasta era cu atât mai necesar, cu cât din cei 10 ani, majoritatea au fost foarte buni ani agricoli. Nu puțin au fost cazurile când țărânul plecat la oraș să-și vândă produsele, se întorcea acasă cu ele nevândute, pentru că obținea un preț derizoriu cu care nu-și putea acoperi nici cel puțin jumătate din cheltuielile făcute cu procesul dela însemnare până la recoltare, plus remunerarea muncii lui. Și pentru a ilustra și mai bine revolta micilor proprietari, reamintesc cum niște țărani nemulțumiți de prețurile prea mici a produselor lor, au preferat să-și arunce grânele în canalul Bega, decât să-le vândă, lată cum se pră-

busește un avânt și cum se destramă un ideal de interes obțesc.

Un alt sector de activitate economică influențat de război este cel comercial. Fabricantul pune pe piață produse fabricate mai puțin, din cauza greutateilor de fabricare precum și a scumpirii mânăii de lucru. În plus de aceasta comercianții sustrag de pe piață bunuri economice, le dădosc, pentru ale reda pieții mai târziu, când vor fi mai scumpe. Acest fenomen al dozirii este practicat astăzi în general, fapt care atrage după sine scumpirea speculativă și necugetată a vieții. Majoritatea întreprinderilor par astăzi prost aprovizionate, dar în realitate toate așteaptă ziua când își vor putea desfășura produsele lor pe un preț mai ridicat. Aceasta este o cauză și o consecință firească a războiului. Un control mai sever al producției și al vânzării, ar fi util și necesar, căci s'ar mai înfrâna specula, care este foarte accentuată în timpurile noastre.

Sectorul industrial suferă și el multe prejudicii în timp de război. Scumpirea tuturor bunurilor necesare vieții, atrage după sine și o mare salarizare a muncitorilor industriali. Materialele prime necesare confecționării bunurilor fabricate, urcarea serioasă a salariilor funcționarilor și muncitorilor industriali, precum și majorarea cotelor cheltuielilor generale, acești trei factori determină scumpirea produselor industriale. Lată prin urmare cum cele trei elemente constitutive ale prețului de cost industrial suferă considerabile majorări.

Statul în timp de război are de acoperit multe lacune, deci are lipsă de considerabile mijloace pecuniare. Din cauza cerinței mari de numerar, Statul nu are altă posibilitate decât să majoreze impozitele sau să pună noi taxe și supra-taxe, pentru a face față neajunsurilor. Fabricile de armament, care asigură și dotează armata cu mijloace tehnice de luptă moderne, lucrează în mod permanent pentru înarmarea țării și facilitează ducerea războiului. Pentru a putea face față războiului se cere în primul rând ca Statul să aibe suficiente sume de bani. Napoleon, înțeleptul conducător de altădată spunea, că pentru a putea susține un război, o țară are lipsă de bani, bani și iar bani. Lată într-o dovadă platra de temelie pe care se bazează toate înființările și acțiunile mai serioase ale unui popor.

Ministerul de finanțe și Banca Națională a României, aduc cel mai real sprijin Statului furnizându-i sumele necesare, când acesta se găsește în imposibilitatea acoperirii tuturor cheltuielilor excepționale ocazionate de evenimentele de rea conjunctură economică, de evenimentele nesigure sau probabile. Frunzărind orice tratat

de economie financiară este cu neputință să nu găsim pagini întregi ocupându-se despre importantul rol jucat de B. N. R. în sbuciumatul nostru trecut politic, dela înființarea ei și până în zilele noastre. Țara noastră n'a trecut niciun impas și nici greutate de ordin financiar, ca să nu facă serios apel la sprijinul neprecupețit al celui mai temeinic institut de finanțare românească de totdeauna. Timpurile ce se scurg astăzi sub privirea ochilor noștri sunt la fel de frământate și de sbuciumate. Găsindu-ne pe pector de războtu, prin urmare economia națională aflându-se la un drum de răscruce, în urma complexității problemelor ce-l vin spre rezolvare, acum ca și în trecut, Banca Națională a României, contribuie prin ajutorul ei financiar, la salvagardarea intereselor noastre naționale.

Un alt mijloc financiar de procurare a fondurilor necesare economiei naționale în timpuri de rea conjunctură economică, sunt împrumuturile. Acestea pot fi interne, adică contractate în interiorul țării, sau externe, când se face apel la capitalul străin, deci peste granițe. Cele interne pot fi făcute pe termen lung sau pe termen scurt. Mai preferabile decât cele externe sunt împrumuturile interne, pentru că nu se angajează persoana Statului peste fruntățile țării. În istoria financiară românească găsim dese cazuri când s'a făcut apel la capitalul străin. Este demn de reținut faptul, că stabilizarea finanțelor publice din 1929 nu s'a putut face fără prealabilul concurs al capitalurilor engleze și americane.

Cea mai uzitată monedă în timp de războtu este hârtia-monedă, căruta Statul îi acordă putere circulatorie, circulând pe baza elementului fiduciar, încrederea. Când se emite astfel de monedă peste plafonul normal al prevederilor financiare avem de a face cu fenomenul numit inflație. Acest fenomen este caracteristic războtului și nu există economie financiară, care să nu ia astfel de măsuri în timpuri grele. În câteva cuvinte fie spus, inflația este creșterea nemăsurată de semne monetare. Deși urmările lăuate de acest procedeu financiar sunt remarcabile asupra finanțelor publice, totuși sunt economiștii cari aduc argumente favorabile inflației. Să ne ocupăm puțin de vederea acestor economiști.

Statul în momente critice recurge la facila modalitate de a-și procura bunuri economice prin emisiunea de hârtie-monedă în cantități mari, acoperindu-și astfel mai bine cheltuielile survenite. Iată argumentul fiscal susținut de unii economiști, în favoarea inflației.

Inflația are ca urmare urcarea prețurilor, care stimulează producția, industria și comerțul. Fiind bani mulți, ei vor fi estimiți, deci creditul

privat și public va fi înlesnit, banul putând cu mai mare ușurință să circule din buzunarul bogatului în punga săracului. Acestea sunt argumentele economice aduse de acești oameni de specialitate.

Prin inflație se ușurează mult achitarea datorțiilor, marea masă a debitorilor putându-se scutura de sarcinile pecuniare în care s'ar afla. În felul acesta revoltele sociale cauzate de numărul mare al datornicilor sunt complet înlăturate.

Pe lângă acestea inflația stimulează exportul produselor naționale, contribuind astfel la majorarea beneficiului public, făcând cunoscute străinătății produsele țării noastre. Prin inflație se ușurează foarte mult achitarea datoriei publice. O deosebită înrădărire exercită inflația și asupra prețurilor. Bine cunoscutul economist William Quaid spune, că nu există inflație care să nu aducă cu sine o depreciere, o scădere a puterii de cumpărare și o urcare a prețurilor.

Oricare ar fi avantajele acestui fenomen monetar, totuși nu e bine să fie practicat de către economia financiară pentru că se ajunge la o totală devalorizare, care va fi remediată cu foarte mare greutate. Când evenimentele politice se vor apropia de normal, Statul va trebui să procedeze la deflație, fenomen contrar inflației, luând toate măsurile de revalorizare până ce se ajunge la stabilizarea financiară mult așteptată. Demn de amintit este faptul, că după războtul din 1916—1918, abia prin legea din 7 Ianuarie 1929 s'a putut face stabilizarea financiară și aceasta din motivul, că greutățile economice ale războtului trecut, au fost și acelea, mari și multe. Fără îndoielă, că și actuala înclăștare mondială va lăsa mari și serioase urme în finanțele publice românești.

După războtu vor trebui luate o serie necesară de măsuri de asanare monetară, cari vor asigura economiei financiare în special și celei naționale în general, un strălucit viitor.

DUMITRU PERIȘ.

Politica prețurilor.

Aldea Ovidiu Dumitru.

„Politica prețurilor“ formează capitolul cel mai discutat al „Politicei Economice“ din actualul războtu, fapt cu atât mai evident, cu cât rezultatele încercărilor întreprinse în această privință au fost mereu contrarii așteptărilor.

„Prețul“ ca expresie monetară a valorii de schimb a bunurilor și serviciilor reprezintă teo-

rette obiectul de studiu al formării și funcționării lui în cadrul Economiei Politice, iar practica interesează subiectele economice pentru activitatea lor creatoare de venituri. Câtă parte din veniturile rămâne permanent influențată de variabilitatea prețurilor, aceasta fiind la rândul ei rezultatul măsurilor de politică economică aplicate în organizarea economiilor.

Politica prețurilor prin mijloace eficiente urmărește regularea prețurilor pentru menținerea echilibrului economic periclitat mai cu seamă de neajunsurile economice ale războiului; producție scăzută, transporturi limitate, creșterea consumului, intensificarea emisiunii monetare, majorarea sarcinilor fiscale, etc., cu un cuvânt reducerea forțelor economice față de sporirea nevoilor economice. De sigur la toate acestea gradul de organizare economică va indica posibilitățile de remediere a determinantelor negative.

Conceptul politicii prețurilor cuprinde atât condițiile de organizare a procesului economic, cât și măsurile interventive de atac în frânarea disensiunilor ce produc variabilitatea excesivă a prețurilor. Pentru cunoașterea lor notăm următoarele:

1. Disciplinarea lucrativă a forțelor economice în scopul ajustării intereselor factorilor umani la venitul social stabilit după criteriul de dreptate socială indiscutabilă.

2. Înlăturarea tendințelor speculative prin organizarea circulației și distribuției bunurilor și serviciilor.

3. Raționalizarea consumului în raport cu disponibilitățile și capacitatea productivă de bunuri.

4. Calcularea prețurilor în baza considerențelor amintite, respectând normele clasice ale compunerii prețului de cost, cel mai exact socotit aritmetic și just social rezultând într-o atare ambianță.

5. Reprimarea speculațiilor dovedite prin riguroase controluri cu energice hotărâri, care să stopeze încercările celor avizi de venituri formidabile păgubitoare colectivității.

Desprindem din cele de mai sus principiile de bază ale politicii prețurilor care concentrează azi atențiunea tuturilor celor preocupați de problemele vieții economice, deplasate din cadrul normal al evoluției de pace în mediul specific orientărilor determinate de războiu:

1. Principiul coordonării intereselor juste ale subiectelor economice în raport cu condițiile vieții excepționale de războiu și a tendințelor de socializare continue a mijloacelor de muncă și a rezultatelor ei, și

2. Principiul stabilirii și activării armonice a forțelor economice pentru concluderea maximului rezultat economic cu posibilitățile restrânse cauzate de o atare stare excepțională.

Din aceste precizări rezumative deducem caracteristica politicii prețurilor ca fiind o chestiune de organizare condiționată de organizarea întregii vieți economice. Și cu aceasta mai stabilim complexitatea problemei datorită supraordonării problemelor de politică economică generală, ceea ce învederează necesitatea seriozității ce trebuie arătată acestui studiu pentru ca aplicarea întocmai să ne conducă la obținerea rezultatelor pozitive ce scontăm.

După această prezentare generală a ideii de politică a prețurilor să observăm tehnicitatea și prin analizarea sistemelor practicate sau concepute în vederea scopului urmărit. Mai întâi vom distinge următoarele compartimente ale vieții economice:

1. Activități productive de bunuri și venituri:
 - a) Agricultură; și
 - b) Industriile.
2. Activități creatoare de venituri variabile:
 - a) Comerțul intern, de import și de export; și
 - b) Meseriile.
3. Activități procurative de venituri fixe:
 - a) Funcțiile salariate.

Politica prețurilor va stabili norme pentru fiecare din categoriile expuse în vederea organizării, lor capabilă de determinare a componentelor prețului de cost just. În acest scop va utiliza reglementarea de sus în jos din punctul de vedere al competenței de ordonare, iar organizatorul va proceda de la bază orizontal la punctul terminus al deștării bunurilor sau serviciilor. Sistemele de determinare se pot afirma prin:

1. Vertical:

- a) Autocalculațiile la producători vizate apoi de forul superior economic;
- b) Calculații făcute de autoritatea economică și impuse ca minimal sau maximal prin tarife, ordonanțe, decizii, etc.

2. Orizontal:

După compartimentarea activităților amintite:

1. Prețuri agricole.
2. „ Industriale.
3. „ comerciale.
4. „ serviciilor-meserii și
5. „ salarilor.

Corelația între prețurile acestea se va raporta potrivit aceluiași din perioada anterioară normală pentru evitarea discrepanțelor periculoase unui dezechilibru economic.

Intocmirea prețului de cost just o vom analiza în articolul viitor pentru fiecare din activitățile menționate de noi, fixând și corelația necesară pentru desfășurarea acestei operațiuni care întruochipează elementele economice finanțare ale organizării economiilor naționale.

În acest fel numai, socotim posibil frânarea fluctuațiilor de nestăpânită majorare a prețurilor care influențează proporțiile nelimitate ale scumpirii tratului și continuarea speculei defetate de nenorocirii silite a exista pe urma venitulul fix ce-l reprezintă remunerațiile în salarii.

Solidaritatea intereselor comune va fi punctul central care să determine a converge eforturile individuale pentru realizarea scopului căutat. Și ea este imperios reclamată și de cristalizarea ordinii nouă de natură accentuat colectivistă, ce s'a impus în ultimă vreme ca formă politică pentru a întreprinde inovații social-economice.

Manuscrise economice la Blaj.

În Biblioteca Bibliologică de sub conducerea D-lui Ioachim Crăciun de la Universitatea din Cluj, a apărut o prezentare științifică a manuscriselor românești de la Biblioteca Centrală Arhidiecezană din Blaj. Printre comorile de altădată găsim și câteva manuscrise economice. Sub acest aspect Blajul e încă nestudiat. Ștefan Pop a scris un manual de economie. Între 1873-1880 apărea la Blaj revista economică *Economulu*. Ion Mîcu Moldovan și mulți alți cărturari blăjenți au fost și organizatori economici. D-l Șt. Manolea, profesor la Universitatea din Cluj-Timișoara, a scris un volum încă netipărit, despre activitatea economică a lui Ion Mîcu Moldovan, fost membru al Academiei Române.

Manuscrisele importante pentru studii economice sunt următoarele: 1. Manuscrisul Nr. 222. Ion Mîcu Moldovan. Geografia Ardealului pentru școlile populare. Blaj, 1866; 2. Dr. Ioan Rașu, cunoscutul istoriograf al Blajului a scris și o lucrare intitulată *Savanții Români*. Blaj, circa 1900. E manuscrisul Nr. 224. Printre savanții înștră și câțiva cari sunt foarte importanți pentru istoria vieții economice și a științei românești: Dr. Carol Davila, Al. Hurmuzachi, Ioan Ghica; Manuscrisul Nr. 228 e Călăuza Blajului, de profesorul Alexandru Lupeanu-Melin, fost director al Bibliotecii Centrale din Blaj; 4. Manuscrisul Nr. 230 e discursul rostit de profesorul Ioan Rașu în 11/IV 1814, despre legile de la 11 Aprilie 1848; 5. Manuscrisul Nr. 238, este o conferință a profesorului Ioan Rașu despre Iacob Mureșan. Ca anexă

găsim câteva însemnări despre meseriași din Blaj, înainte cu o sută de ani; 6. Manuscrisul Nr. 246 este: Misteriile poporului sau istoria unei familii proletare în decursul mai multor secole de Eugeniu Sue, traducere de C. B. (Corneliu Baștoș); 7. Manuscrisul Nr. 247. Georgiu Popp. Îndreptari practice în toate afacerile financiare compus pe baza legilor și ordinațiilor financiare ce sunt în vigoare. Blaj, 1879. S'a și tipărit această lucrare la Blaj. Manuscrisul mai conține și câteva scrisori trimise de G. Popp lui Ioan Mîcu Moldovan în legătură cu tipărirea operelor; 8. Fundațiunea Dr. Augustin Bunea. Blaj, 1912; 9. Ion Mîcu Moldovan. Fiziologia animalelor și plantelor. Partea I. Blaj, 1853; 10. Manuscrisul Nr. 255. Simeon Balomir. Legile Sașilor din Ardeal. Sas-Sebeș 1794; 11. Manuscrisul Nr. 281. Un regulament al regimentelor românești pedestre de graniță.

Prof. IOSIF E. NAGHIU.

Bibliografie.

Județul Târnava Mică. Schiță monografică. Blaj, Tip. Miron Roșu, 1943, în 4°, 100 p.

Cu sprijinul Prefecturii din Blaj, un grup de profesori din acest oraș cu vechi tradiții culturale, a apărut o monografie a Județului Târnava-Mică. S'a publicat sub îngrijirea profesorului Dr. Cortolan Suctu de la liceul român-unit Sfântul Vasile cel Mare.

Profesorul Emil Poenaru, publică un studiu despre geografia fizică a Județului Târnava Mică. Are 2081 km².

Prof. Emil Nireșteanu se ocupă de geografia economică. Cea mai importantă bogăție minerală o formează gazul metan, rocă organică în legătură cu petrolul. În general Târnava Mică produce 44% din totalul producției. În 1935 erau 15 sonde. Pentru industria s'au consumat 47.226.340 m. c., iar pentru încălzit 8.431.228 m. c.

Sunt și cariere de argilă, nisip și piatră, încă puțin exploatare. Cea mai importantă stațiune climaterică este Basna, vestită încă din secolul al XVIII-lea. Autorul ne dă statistica industriilor după Enciclopedia României vol. II. Cel mai important centru industrial e orașul Târnăveni. În 1930 erau 726 întreprinderi, cu 1275 de persoane.

Camera Agricolă a Județului ne dă date despre culturile vegetale și anuale, dând mai multe statistici interesante.

Serviciul tehnic al Județului ne informează despre căile de comunicație. Urmează un tablou cu împărțirea administrativă a Județului.

Profesorul Dr. Cortolan Suctu face istoricul Județului Târnava Mică, dând date importante despre orașe, cetăți și sate.

Urmează „monografiile” ale orașelor Blaj, Târnăveni și Dumbrăveni. Prof. Dr. Cortolan Suctu, ne dă tablouri statistice despre populația Județului, începând cu conscripția din 1733. Iată un exemplu. Plasa Blaj avea 5735 de locuitori în 1733. În 1835 avea 6589 locuitori. Urmează apoi datele din 1865, 1900, 1911, 1930, 1932, 1937, 1941. Mai reținem studiul profesorului Cortolan Suctu despre Vieața de familie și elemente de folklor.

Prof. IOSIF NAGHIU.

* * *

Lucrețiu Pătrășcanu. — Problemele de bază ale României. Editura Socec, pag. 326, Prețul Lei 700.

Suntem la răscruce de vremuri. Odată războiul terminat, se vor pune mari și grele probleme de ordin politic-național și internațional — și de ordin social, care vor avea ca obiectiv: Conviețuirea pașnică între popoare și între indivizi într'un cadru multumitor de viață.

În acest scop, instituțiile și ideile politico-economice de până acum trebuie supuse unor noi și adânci revizuirii și prefaceri, reprezentanții fiecărei ideologii luptând bineînțeles pentru triumful ideilor lor.

Lucrarea recent apărută a d-lui ministru Lucrețiu Pătrășcanu, „*Problemele de bază ale României*” reprezintă punctul de vedere al mișcării comuniste față de problemele ce s'au pus în trecutul apropiat Statului român și față de problemele ce se vor pune în legătură cu noua organizare a lumii.

Autorul face un rechizitoriu destul de aspru așezărilor politice și economice, de pe urma cărora, spune d-sa, numai burghezia română a tras joloase — burghezia reprezentată prin moșteri, țărani chiburi, bancheri, comercianți și industriași mari și mijlocii, funcționari superiori și parte din liberii profesioniști.

D-sa scoate în evidență caracterul capitalist al economiei românești — în special al finanțelor și industriei și sprijinul pe care Statul l-a dat în această direcție.

Autorul, combătând pe susținătorii sistemului capitalist caută să demonstreze, pe bază de date statistice și constatări făcute de diferiți cercetători — că sub capitalism a scăzut consumul articolelor de primă necesitate prin slăbirea puterii de cumpărare a muncitorimii și prin exagerarea câștigurilor capitalului industrial și financiar.

Această situație o constată în agricultură, calificând reforma agrară drept o reformă burghezo-moșterească.

D-l Lucrețiu Pătrășcanu se ocupă apoi de mica burghezie, care deși formal pare a fi o

forță economică de sine stătătoare — de aproape însă prin condițiile de viață și prin nesiguranța existenței de muncitorime.

Funcționărităea particulară, la fel cu mica burghezie, — spune autorul — se lasă utilizată de marele capital în luptele sociale și îi subiește ca instrument împotriva muncitorimii, deși elementul proletar formează majoritatea funcționărităii particulare în România.

Ocupându-se de funcționărităea publică, autorul arată mizeria în care se sbat aceștia mai ales în urma deprecierii monetaie.

În ce privește intelectualii, aceștia s'au încadrat — spune autorul — în Statul burghez moșteresc.

Un capitol special este rezervat chestiunii evreești în România, făcând un scurt istoric al mișcării anti-semitice cu toate urmările ei, mai ales după accentuarea acestui curent în regimurile care au precedat intrarea României în războiu, regimuri care copiau pe cel fascist și național socialist.

Tratează apoi problema „Românizării” care — pusă pe baze greșite — n'a putut da rezultatele așteptate în interesul țării.

În Capitolul V, autorul analizează curentele și partidele în viața politică românească, conturând rolul fiecăruia și interesele limitate ce le reprezintă și le servește.

Vorbind despre partidul social-democrat, autorul arată că „realitatea a desmințit așteptările teoreticelor social-democrației românești așa cum erau acestea înfățișate înainte de 1940.

„Burghezia, ramura democratică pe care social-democrații contau ca un aliat al muncitorimii, n'a contribuit, spune d-l Pătrășcanu, nici la democratizarea țării, nici la instaurarea unui regim constituțional real”.

Este însă, constată d-l Pătrășcanu, un adevăr indiscutabil că lupta comună a muncitorimii și țărănimii poate duce România pe drumul progresului social și al democrației politice — cum afirmă și unul din reprezentanții social-democrației românești d-l Șerban Voinea.

Numai că d-l Pătrășcanu ține să scoată în evidență rolul covârșitor pe care îl are în această privință muncitorimea dela orașe (proletariatul industrial) sub a cărei conducere trebuie să se realizeze unirea într'o activitate comună a muncitorimii și țărănimii, atrăgând în această acțiune și mica burghezie.

„Obiectivul ultim al luptei și activității clasei muncitoare — spune autorul — este înfăptuirea societății socialiste, transformarea actualului regim capitalist, în regim socialist, etapă spre societatea comunistă”.

În ultimul capitol, d-l L. Pătrășcanu, enumeră câteva obiective imediate pe care le găsim în mare parte în platforma de acțiune a F. N. D. obiective care — după cum spune și d-sa la pag. 283 — au mai mult un caracter burghezo-democratic, decât socialist, și cu atât mai puțin comunist.

Însă, acestea sunt mentite numai să pregătească calea către societatea socialistă, etapa către societatea comunistă.

Dat fiind caracterul limitat al lucrării, autorul nu face propriu zis o expunere apologetică sau doctrinară a regimului comunist, care se pare că n'a rămas la forma clasică, în care era înainte conceput comunismul, ci a evoluat către o ideologie mai suplă, în care factorii: inițiativa individuală, capacitatea și meritul recunoscut și acceptat de toți să aibă rolul lor în făurirea progresului.

Lucrarea d-lui E. Pătrășcanu, prin constatările ce le face, prin concluziile ce le trage, prin precizările ce le formulează cu privire la viitoarea așezare a societății românești, precum și prin personalitatea autorului va prilejui de sigur interesante și ample discuții și replii, mai ales din partea reprezentanților partidelor burghezo-democratice.

Din aceste discuții contradictorii dacă sunt duse cu sinceritate și pe cât posibil cu obiectivitate, va putea eși lumina, care să ne călăuzească pașii către idealul ce trebuie să-l urmărim cu toții ș. a. Progresul, sub toate formele și pentru toți.

Dr. Dim.

(Din Rev. Gen. de Com. și Contab.)

CRONICA.

Cum a fost descoperită o afacere de devize. O convorbire telefonică între Banca de Schimb și Valori din București și o bancă din Zuerich interceptată în ziua de 24 Aprilie 1944 de către organele speciale ale Siguranței Generale, au pus pe acestea pe urmele unei afaceri de trafic de devize iscusit combinată cum sunt mai toate afacerile de acest gen. Cel care vorbea din București dispunea ca banca elvețiană să plătească în acea țară din diverse conturi câteva mii de franci elvețieni. Au urmat cercetări migăloase din partea poliției de devize a Băncii Naționale și ele au dus la aflarea persoanei respective dela Banca de Schimb și Valori, anume d-l Simon Rosenzweig, cu domiciliul în Bulev. Brătianu 24, care a fost în cele din urmă nevoit să arate în ce chip a ajuns să poseadă depozite de valută elvețiană în stădnitate, fără ca Banca Națională să aibă cunoștință de ele și deci fără ca să-și dea autorizația pentru manipularea lor.

S'a putut stabili astfel că d-nii Naum Ostrovski, domiciliat în București, Bulev. Brătianu 3 și Radu Gh. Dumitrescu din str. Dr. Lueger 3, făcuseră un export însemnat de mei și floarea soarelui în Elveția, însă declaraseră o valoare mai mică de cea reală a mărfurilor exportate,

iar diferența o trecuseră în valuta străină asupra d-lui Rosenzweig sub formă de comision pentru intermediarea importantei afaceri de export.

Cu prilejul cercetărilor s'a mai descoperit notițe din care reeșea că a jucat un rol în această afacere și d-l Isidor Herșcovici din str. Cuza Vodă 9 și că în cele din urmă ar fi încercat să exercite un șantaj asupra persoanelor interesate spre a-și menaja beneficii mai simțitoare.

Deschiderea și perchezițiile operate în decursul investigațiilor au descoperit că d-na Șima Ostrovski, soția unuia din principalii eroi ai afacerii deținea în mod ilegal monede de aur și diverse valute, iar d-l Stegfrid Reiman, dela Banca amintită, posedă un număr de lire turcești.

Instrucția afacerii a fost făcută, de d-l jude președinte Vlad Giroveanu, titularul cab. 9. Ea fiind terminată, magistratul instructor a dat acum ordonanța definitivă în cauză, trimțându-l pe toți în judecata tribunalului corecțional pe baza legii deținelor și a legii pentru apărarea patrimoniului public.

„Universul“

»NOIANA«

casă de econ., s. p. a. Noul Român, j. Făgăraș,
în lichidare prin Banca Furnica s. a. Făgăraș.
Capital social 100 000.— Lei.
Inscrisă în Reg. soc. bancare Nr. 68 -1934.

AVIZ.

Casa de economii „NOIANA“ s. p. a. din Noul Român, județul Făgăraș, în lichidare prin Banca „Furnica“ s. a. din Făgăraș, încunoștințează pe acționarii și creditorii săi, că firma societății, cu încheierea Nr. 762/1944 a Tribunalului Făgăraș și Nr. 88 din registrul analitic al Camerei de Comerț și de Industrie Sibiu, a fost radiată.

Conform bilanțului final de încheiere dela 31 Decembrie 1943 din lichidare rezultă un disponibil de 21.379.— Lei, care sumă nu acopere nici cheltuielile strict necesare de publicare cu radierea firmei în Monitorul Oficial, Buletin Oficial Bancar, Revista Economică, Sibiu și impozitele restante.

Lichidatoare:

Banca „Furnica“ s. a.

Tribunalul Făgăraș.

Nr. Dos. 24/1926.